

El dret a estudiar en la llengua pròpia

Un manifest signat per la majoria d'organitzacions estudiantils, sindicats i entitats civicoculturals ha posat sobre la taula la precària situació de la llengua catalana en la docència universitària al País Valencià. La qüestió no és nova, però el fet de la denúncia pública –i tan àmplia– potser ja ho és més.

Una roda de premsa va alçar la llebre, el passat 11 de maig: si l'oferta teòrica de docència en català a la Universitat de València – Estudi General (UVEG) se situa al voltant del 22,5% del total, quan es passa del paper a l'aula, de la teoria a la pràctica, la xifra encara es redueix fins al 10,4%. “Pràcticament la meitat de grups que s'ofereixen en català es realitzen en castellà”, denuncia, bo i recollint dades del Gabinet d'Avaluació i Diagnòstic d'Educació (GADE), el manifest presentat públicament, impulsat per la Plataforma per la Llengua i signat per la majoria d'organitzacions d'estudiants de la UV, sindicats i diverses entitats cíviques i culturals (concretament, i a més de la Plataforma: Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans, CEPC; Bloc d'Estudiants Agermanats, BEA; Itaca; PUSS; Col·lectiu els 4 Gats de Medicina; Bloc d'Estudiants Progressistes, BEP; Plataforma d'Estudiants per la Llengua, PEL; Coordinadora Enric Valor per la Normalització Lingüística; Acció Cultural del País Valencià, ACPV; Escola Valenciana – Federació d'Associacions per la Llengua; Associació Cívica Valenciana Tirant lo Blanc; Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià – Intersindical Valenciana, STEPV-IV; Comissions Obreres del País Valencià, CCOO-PV; Unió General de Treballadors, FETE-UGT; Confederació General de Treballadors, CGT; i Coordinadora Obrera Sindical, COS).

Les entitats signants analitzen les dades fetes públiques en la darrera memòria del Servei de Normalització Lingüística (SNL) de la UVEG (curs 2001-2002) i determinen que “l'absència als estatuts de la UVEG i la resta d'universitats valencianes de normes que garantisquen el

dret dels estudiants a rebre les classes en qualsevol de les dues llengües, en aquest cas el català, i que lògicament garantisquen el coneixement d'ambdues llengües pel cos docent universitari, fa que la lamentable situació del valencià a les nostres universitats tinga encara totes les condicions per a empitjorar”. Davant d'aquest panorama, es convida “la UVEG i la resta d'universitats a ser valentes i a adoptar les mesures necessàries per capgirar aquest abús”.

Per avaluar la situació de la llengua a la UVEG es juga, a grans trets, amb tres dades: la demanda de docència en valencià (xifra que s'obté amb la matriculació), l'oferta de curs acadèmic (OCA) que fa la universitat, i el contrast que efectua el GADE amb la realitat: quantes de les classes que s'ofereixen en català s'hi imparteixen realment.

Demanda a la baixa. De fet, en el seu informe, el SNL constata, primer, que, si bé la demanda de classes en valencià havia augmentat notablement des del 1990 (va passar del 12,55% d'aleshores al 29% del curs 1997-98), d'uns anys ençà es detecta un descens lent però constant (aquest 29% ha quedat reduït, en el curs 2001-2002, al 22,3%). Les causes d'aquesta davallada són diverses i, com ja havia destacat en l'informe del curs anterior, el SNL recorda alguns factors que les podrien explicar: el fet que la casella de “castellà” es marqui com a expressió de la tria real de grups (per qüestions d'oferta o d'horis) i no com a preferència lingüística; perquè l'estudiant no vulgui canviar de grup de relacions, si és que l'any anterior havia encetat classes en castellà; o pel fet que “la manca d'oferta oficial i real provoca la frustració continuada de

La llengua a la universitat

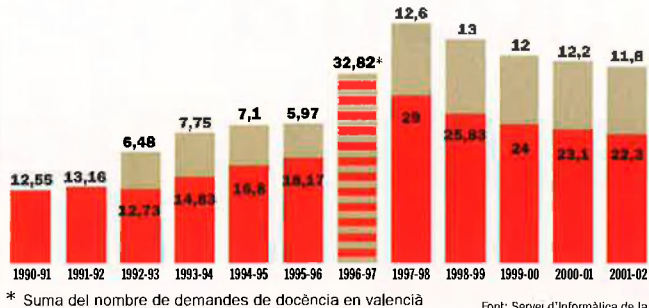
Universitat de València

Anàlisi percentual de l'oferta de curs acadèmic 2001/2002

Font: Gabinet d'Avaluació i Diagnòstic Educatiu (GADE)

Evolució en percentatge de la demanda de docència en valencià.

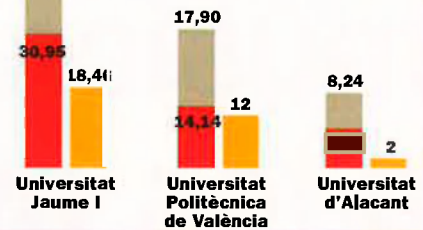

* Suma del nombre de demandes de docència en valencià i del nombre d'alumnes als quals els és indiferent.

Font: Servei d'Informàtica de la UV

Altres universitats del País Valencià

Dades en percentatge
 ■ Demanda de docència en valencià dels estudiants.
 ■ Estudiants als quals els és indiferent que les classes siguen en valencià o en castellà
 ■ Oferta teòrica en valencià.

la demanda de docència en valencià i la percepció, per molts estudiants, que la selecció d'idioma en la matrícula és un pur formalisme, més que no pas una tria amb valor administratiu". A més, cal afegir-hi factors externs a la institució acadèmica: són factors apuntats en l'informe l'acceleració del procés de substitució lingüística o el fet que, "en els darrers anys (pràcticament des del govern del PP ençà, es podria ben puntualitzar) els poders públics no han facilitat la implantació de la docència en valencià en ensenyament primari i secundari, cosa que afecta el posterior ensenyament universitari", de manera que és evident que "la por a uns nous estudis i en una llengua no habitual d'ensenyament dificulta notablement l'opció lingüística 'valencià' per als nous estudiants universitaris".

L'OCA a l'aula. Val a dir, per continuar completant el quadre, que les xifres encara disminueixen quan de la demanda passem a l'oferta que presenta la universitat. Que sempre és inferior. Molt inferior, en alguns casos.

Així, si en la universitat valenciana amb un grau més alt de docència teòrica en valencià, la UVEG, la xifra se situa en el 22,5% (o el 21,1%, segons l'estimació del GADE), a la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana (UJI) disminueix fins al 18,46% (tot i que hi ha una demanda del 30,95%); es converteix en un 12% a la Universitat Politècnica de València (UPV); en un mínim 2% a la d'Alacant (UA); i desapareix, per fal-

“La manca d'oferta oficial i real provoca la frustració continuada de la demanda de docència en valencià i la percepció que és un pur formalisme”

ta de dades (i, suposadament, d'oferta) a la Miguel Hernández d'Elx (UMH).

L'alarma s'acaba de disparar quan, de les ofertes sobre el paper, entrem a l'aula, perquè aleshores les xifres de què disposa l'anàlisi (només de la UVEG: una extrapolació a les altres universitats ens pot deixar l'ànima en una situació ben galdosa) corroboren el que de fa temps saben i noten els estudiants: que un sol "no lo entiendo" canviarà automàticament i per a tot el curs la llengua de la classe o que, simplement, el professor assignat a una aula en català serà (lingüísticament) incompetent.

I és que les inèrcies sovint manen per sobre de la llei: malgrat que la normativa d'elaboració de l'OCA de la UVEG estableix que, en les assignatures amb més d'un grup, almenys n'hi haurà d'haver un amb docència en valencià (i, encara, que quan n'hi hagi un de sol, la llengua de classe serà "la que proposa el centre"), es dona sovint que els professors trien el grup segons, per exemple, l'horari que se'ls ajusta més a les necessitats, i no tenen en compte que la seva incompetència lingüística pugui ser un handicap per fer classe, encara que d'aquesta manera es conculquin, en la pràc-

tica, els drets dels alumnes que havien de rebre l'assignatura en català.

I, aleshores, què? Tot i la dificultat d'encarar-se "amb algú que després t'ha d'avaluar" —com recorda Hèctor Muntaner, de la Plataforma per la Llengua— el manifest presentat recorda, per exemple, que "en el darrer informe presentat pel Síndic de Greuges de la UVEG", la causa de la majoria de les queixes dels estudiants continua sent "l'incompliment de la docència en català".

Davant d'una situació que defineix com a "crònica", Muntaner presenta el manifest com un "punt d'inflexió": d'una banda, perquè "els col·lectius que l'han signat treballen conjuntament per la normalització lingüística"; i, de l'altra, per reclamar a la UVEG una "posició valenta": "Esperem que, en ser la universitat que, malgrat la pèssima situació, està en millor posició, pugui donar exemple a les altres. És la més antiga del País Valencià i té tota una història de progressisme i defensa de la llengua que l'honora. Si vol mantenir aquesta reputació, ha de prendre partit. Com va dir algú: "Tu ets el que fas, no el que dius"."

Núria Cadenas